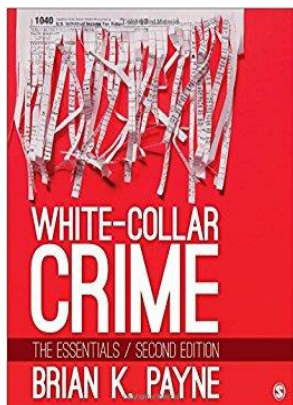

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์¹

Associate Professor Sakchai Lertpanichpun²

White-Collar Crime: The Essentials

ผู้เขียน: Brian K. Payne

สำนักพิมพ์ : SAGE Publications, Inc., U.S.A

ปีที่พิมพ์ : ค.ศ.2017 (Kindle e-book Edition)

จำนวนหน้า : 504 หน้า

"White-Collar Crime: The Essentials"

“อาชญากรรมคอปกขาว : สำคัญ”

ท่ามกลางมรสุมข่าวสาร การฉ้อโกง การคอร์รัปชันทั้งในภาคเอกชน เช่น สหกรณ์ เครดิตยูเนียน แอร์ลูกโซ่โซกู้น คดีฟอกเงินของวัดพระธรรมกาย ฯลฯ และในภาครัฐราชการ เช่น คดีรับสินบนอดีตผู้ว่าการการท่องเที่ยวฯ คดีรับสินบนบริษัทโรลส์รอยซ์ คดีอาจารย์มหาวิทยาลัยชื่อดังหลอกลวงให้ลงทุนโคเวตาสลากกินแบ่ง แม้แต่การโกงเงินอุดหนุนวัด โดยอดีตผู้อำนวยการสำนักพุทธศาสนาและพวก การซื้อขายตำแหน่งในวงการตำรวจ ฯลฯ กรณีตัวอย่างเหล่านี้ ท่านผู้อ่านจะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำโดยบุคคลที่มีภูมิปัญญาทั้งสิ้น ไม่ได้ใช้ความรุนแรงใดๆ ไม่ต้องไปตีหัว ฆ่าแกง เพื่อให้ได้ทรัพย์สินมาเป็นของตน

¹ อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

E-mail : sakchai_tu@hotmail.com

หรือพวกฟ้อง แต่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ อาศัยวิธีการอันแยบยล ล่อลวง อาศัยความไว้วางใจ ความเชื่อถือของประชาชนและสาธุชน ในทางวิชาอาชญาวิทยาจึงเรียกเหล่าการกระทำผิดนี้ว่า “อาชญากรรมคอปกขาว(White Collar Crimes)” ซึ่งหมายถึง “การทำความผิดทางอาญาหรือกฎหมายอื่น โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ อาศัยความสัมพันธ์ทางอาชีพของตนก่อให้เกิดความเสียหายทางธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศ เพราะฉะนั้น ผู้กระทำมักเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีวิชาชีพเฉพาะทาง และอาศัยงานอาชีพนั่นแสวงหาประโยชน์โดยเจตนาทุจริต หรือเป็นพวกคนทำงานออฟฟิศ บริษัทห้างร้าน

หากเป็น อาชญากรรมซึ่งกระทำโดยชนชั้นผู้ใช้แรงงาน คนยากจนที่หาเช้ากินค่ำ เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ย่องเบา ฆาตกรรม เป็นต้น เราจะเรียกว่า อาชญากรรมคอปกสีน้ำเงิน (Blue Collar Crime) หากเป็นอาชญากรรมในวงการทหาร หรือ อาชญากรรมทางการทหาร (Military crime) เช่น ทหารลักทรัพย์ ทำลายทรัพย์ทางการทหาร ทำร้ายฆ่าผู้บังคับบัญชา หลบหนี เมาสู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ทำร้าย ทรมาน ลักทรัพย์ เซลยศึก หรืออาจเรียกว่า อาชญากรรมคอปกสีกากี (Khaki Collar Crime)

Professor Brian K. Payne,
a former editor of the American Journal of Criminal
Justice and a former president of the Academy of
Criminal Justice Sciences

ภายในเล่ม "White-Collar Crime: The Essentials" ประกอบด้วย เนื้อหา 15 บท ตั้งแต่บทนำ อธิบายอาชญากรรมคอปกขาวในภาพรวม การศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2 การทำความเข้าใจกับคำนิยามและลักษณะของอาชญากรรมคอปกขาว

บทที่ 3 เป็นบทว่าด้วยอาชญากรรมเกี่ยวกับอาชีพการขาย เช่น กรณีลูกจ้างลักทรัพย์ในระบบการค้าปลีก การฉ้อโกงในระบบขายและซ่อมรถยนต์ อาชญากรรมในระบบการประกันภัย

บทที่ 4 อาชญากรรมในวงการแพทย์ การจ่ายยา

บทที่ 5 อาชญากรรมในกระบวนการยุติธรรม (เช่น ตำรวจ) การเมือง (เช่น นักการเมืองโกงกินและ (เงินทอนให้สำนักพระพุทธศาสนา)

บทที่ 6 อาชญากรรมในระบบการศึกษา (เช่น เงินแป๊ะเจี๊ยะเข้าโรงเรียน ปริญญาปลอม)

บทที่ 7 อาชญากรรมในระบบเศรษฐกิจ (เช่น แชร์ลูกโซ่ นายหน้าฉ้อโกง การใช้ข้อมูลภายในซื้อขายหุ้น การปั่นหุ้น)

บทที่ 8 อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (เช่น การลักข้อมูลผ่านทางคอมพิวเตอร์ การปล่อยไวรัส การลักทรัพย์โดยการโอนเงินทางคอมพิวเตอร์)

บทที่ 9 อาชญากรรมในระบบซื้อขายบ้านและการจำนอง

บทที่ 10 อาชญากรรมในระบบบริษัท ห้างร้าน (เช่น การผูกขาดสินค้า การโฆษณาหลอกลวง การเอาเปรียบคนงาน การขายผลิตภัณฑ์อันตรายแก่ผู้บริโภค การให้ลูกจ้างทำงานในสภาพแวดล้อมอันตรายต่อสุขภาพ ฯลฯ)

บทที่ 11 อาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อม (เช่น บริษัทปล่อยมลพิษทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งขยะที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

บทที่ 12 อธิบายวัฒนธรรมอาชญากรรมคอปกขาว และทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล ทฤษฎีแก้ตัว เป็นต้น

บทที่ 13 ตำรวจกับอาชญากรรมคอปกขาว

บทที่ 14 กระบวนการยุติธรรมกับอาชญากรรมคอปกขาว (บทบาทของตุลาการ อัยการ ทนายความ)

และบทสุดท้าย บทที่ 15 ระบบการลงโทษอาชญากรคอปกขาว เช่น การจำคุก การคุมความประพฤติ การปรับเป็นจำคุก การชังไว้ที่บ้าน การให้ทำงานบริการสังคม การทำให้รู้สำนึก รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟู เป็นต้น

เราจะเห็นว่า อาชญากรรมคอปกขาวมีมากมาย หลากหลาย แทกรวมอยู่แทบทุกวงการ เช่น อาชญากรรมโดยบุคคลากรในกระบวนการยุติธรรม นักการเมือง ระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจ เทคโนโลยี อาชญากรรมทางธุรกิจ อาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อม

ในภาพรวมแล้ว หนังสือเล่มนี้ ได้นำเสนอและอธิบายความหมายของ อาชญากรรมคอปกขาวอย่างละเอียดและชัดเจนมากที่สุด ทั้งในเชิงแนวคิด ทฤษฎี เชิงอาชญาวิทยาและเชิงกฎหมาย อีกทั้งยังมีกรณีตัวอย่างยกมาให้เห็นภาพพอสมควร ในแง่ของคนทำงาน (ออฟฟิศ) ระบบการค้าขาย ระบบการดูแลสุขภาพ อาจสรุปได้ว่า อาชญากรรมคอปกขาว แทกรวมอยู่ในแทบทุกระบบของกลุ่มคนที่ประกอบวิชาชีพในออฟฟิศ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิด วิธีคิดที่ประชาชนและคนในกระบวนการยุติธรรมมีต่อผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ ซึ่งดูเหมือนว่าคนกลุ่มนี้มักได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไป แม้แต่คนในกระบวนการยุติธรรมยังค่อนข้างให้ความสนใจมาก เพราะจะพบว่าโทษที่ผู้กระทำผิดมักได้รับ มักจะไม่รุนแรง เช่น ใช้การปรับ การคุมประพฤติ การทำงานบริการสังคม หรือแม้ถูกจำคุกก็ดูจะไม่สาสมกล่าวคือจำคุกน้อยเกินไป

ในส่วนของการเสนอแนวทางแก้ไข ผู้เขียนได้อ้างอิงงานวิจัยเชิงสำรวจผู้บริหาร และผู้ที่จบระดับบัณฑิตศึกษา 96 คน ของ Elis and Simpson (1995) ศึกษาการลงโทษและการใช้จริยธรรมในการป้องกันการประพฤติมิชอบในบริษัท พบว่า ปัจจัย 4 ประการที่สามารถใช้เพื่อการป้องกันการประพฤติมิชอบในบริษัทได้

(1) certainty of informal sanctions - การใช้วิธีควบคุมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น วัฒนธรรมองค์กร

(2) beliefs about immorality, - การสร้างความเชื่อด้านศีลธรรม จริยธรรม

(3) corporate climate, and - การสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร

(4) pressures from the boss. – เจ้านาย/ผู้บังคับบัญชา เอาจริงเอาจัง สร้างแรงกดดัน (ในการป้องกัน) นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอให้ใช้ทางเลือกอื่นๆ ที่อาจได้ผลมากกว่า เช่น การกักขังที่บ้าน การทำให้รู้สึกอาย

ข้อที่ควรนำไปคิดต่อก็คือ การมองของฝรั่งอาจต่างจากไทย เพราะเมื่อกลับมามองสังคมไทย อาชญากรรมประเภทนี้ เป็นสิ่งที่ฝังรากลึกมาก จนดูเหมือนเป็นวัฒนธรรมย่อยของเราไป เรียกได้ว่า “โกงกันทุกอาชีพ” ผู้วิจารณ์เคยได้ยินมากับหูของตัวเอง เมื่อได้เคยเตือนอาจารย์คนหนึ่งในสถาบันการศึกษาชื่อดังแห่งหนึ่ง ให้เลิกพฤติกรรมฉ้อโกงของเขา เขาตอบกลับมาว่า “ใครๆ ก็ทำกัน” นี่คือการพูดของปัญญาชนในมหาวิทยาลัยคนนั้น จนเราต้องใช้วิธีเลิกคบอย่างถาวรกับบุคคลดังกล่าวเสมือนไม่มีตัวตนสำหรับเรา คำถามสำคัญของเราก็คือ สังคมไทยควรมีวิถีทางสร้างสำนึกประชาชนคนรุ่นใหม่อย่างไร ให้ทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมเป็นตัวตั้ง เพราะอาชญากรคอปกขาว อาชญากรเสื้อสูท อาชญากรชุดข้าราชการ (รวมถึงอาชญากรจิ๋วเหลือิง) จะยึดตัวเองและกลุ่มของตนเป็นที่ตั้ง อีกประการหนึ่ง คือ ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายขององค์กรต่างๆ ที่มีอำนาจอย่างทันทั่วถึงและอย่างสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยผู้กระทำความผิดลอยนวลไปได้ ซึ่งมีข้อเสนอเฉพาะแต่องค์กรตำรวจเท่านั้น แต่ทุกองค์กรที่มีอำนาจต้องใช้อำนาจของตนอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ปัจจัยเหล่านี้จะระงับยับยั้งอาชญากรรมคอปกขาวอย่างได้ผล ดังนั้น การจะปลูกฝังกระบวนการคิดต้องกระทำกันตั้งแต่เป็นเด็ก เช่นเดียวกับการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองแก่เด็กเยาวชนของบางประเทศ ที่สำคัญคือ ผู้ใหญ่ต้องทำตัวเป็นตัวอย่าง トラาบไตที่ผู้ใหญ่ยังมีพฤติกรรมแย่ๆ จะให้เด็กและเยาวชน โตไปไม่โกง ได้อย่างไร?

.....

หลักเกณฑ์การเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. เป็นบทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยด้านสังคมสงเคราะห์ สวัสดิการสังคมและการบริหารสังคม (เช่น องค์ความรู้ด้านสวัสดิการแรงงาน การพัฒนาชุมชน การศึกษา สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายกายและฝ่ายจิต สังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ฯลฯ) ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในที่ใดมาก่อน
2. เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ
3. ระบุชื่อบทความ ชื่อ-นามสกุลจริง (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ตำแหน่งทางวิชาการ สถานที่ทำงานของผู้เขียนบทความ และ E-mail
4. ส่งต้นฉบับบทความมีความยาวไม่เกิน 20 หน้ากระดาษ A4 จำนวน 2 ชุด พร้อมทั้งส่งแผ่นบันทึกข้อมูลบทความ 1 แผ่น ไปยัง “บรรณาธิการวารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เลขที่ 99 หมู่ที่ 18 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120” ข้อความในบทความพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word ใช้ขนาดตัวอักษร 16 รูปแบบ ตัวอักษร TH Sarabun New
5. บทความต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่เกินหนึ่งหน้ากระดาษ A4 โดยระบุชื่อบทความ ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน คำสำคัญ เนื้อความ
6. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
7. เกณฑ์การพิจารณา มีดังนี้

7.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาเบื้องต้น